

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

סנהדרין לט-ב

עניין: כי קבריה למשה במאי טביל

יד רמה

אמר ליה ההוא מינאה לר' אבהו אלהייכו כהן הוא דהא כתיב ויקחו לי תרומה, וכהן לא קביר מיתאנא²³³ ואי קביר באעי טבילה איהו כי קבריה למשה במאי טביל, וכי תימא בימא, והא כתיב מי מדד בשעלו מים, ואיה שמספיקין לו. אמר ליה טביל בנורא, לאו דוקא א"ל²³⁴ לקיים מה שנאמר ענה כסיל כאולתו, כלומר לדברך אפי' אם היה צריך לטבול הוה יכולנא למימר לך דטביל בנורא ולא יכלת לי לאקשווי לי מקראי כדקא קשיא לך גבי מיא, מיהו חס ושלום דאיכא טומאה קמיה קב"ה ואין שום דבר מלכלכו כדי שיטבול באש או בדבר אחר, ותו דהא דכתיב ויקבור ודאי לאו ע"י מעשה הוה אלא שעלתה במחשבתו שיקבור

מהרש"א ח"א

למרק עונותיהן של ישראל שהם הסוטים הראשונים ודו"ק: כי קברי למשה במאי טביל וכו'. המין הזה המאמין בגשמות כי דבר הרוחני לא יקבל טומאה ולפי טעמו השיב לו ר' אצנה דרך דמיה כפי רש"י שהטעמו לפרש לו הכתוב כך דלפי פשוטו ודאי דלטומאת מת לא מהני אש וצעי מים לטהרתו וקרא לענין צליעת איסור איירי דכל אשר לא יצא כבר נתשמישו ע"י אש סגי בהעצרת מים וכתבו התוס' במאי טביל הא לא קשה

חידושי אגדות מהר"ל

שהוא כהן אסור. ועל זה השיב באש טביל, ור"ל כי השם יתברך טהור ואין מקבל טומאה, שהרי האש יכול לטהר אחר כדכתיב תעבירו באש, ואם האש מטהר אחר מן הטומאה, הוא יתברך שנאמר עליו כי אש אכלה הוא איך אפשר לומר שיהיה מקבל טומאה, [כמו] מעיין [אין] מקבל טומאה אם גנע בו שרץ או מת כיון שהמעין מטהר אחרים ובתשובה זאת כי הוא יתברך נבדל מהכל שלכך נקרא אש כי האש הוא נבדל מהכל ולא יצטרף אליו דבר טומאה.

דרשות חתם סופר ח"א דף קנו ע"א

איתא במס' סנהדרין [ל"ט.]. שאל ההוא לדוקי אלוקים כהן הוא דכתיב ויקחו לי תרומה כי קבר למרע"ה במאי טביל אי תימא בנורא והא כתיב מי מדד בשעלו מים וא"ל בנורא ומי סליק טבילה בנורא ח"ל אין דכתיב כל אשר יבוא באש תעבירו באש וטבר וכל אשר לא יבא באש תעבירו במים. לא אחר כך דקדוקים כי כבר כתבתי במקום אחר הנלע"ד בזה, כי לדוקים אינם מוטמאים כי כבר בחי"ס נטבלו הם ונטעלו מכל גיעול ותיעוב וכיון שהם נטבלו בחי"ס בליצון והנעלה שוב אין הנוגע ומתעסק בהם כמותם כפי טבילה במים כי לא נטמא מנגיעותם. וידוע מרע"ה נתקדש בעין ויכסהו העין ששת ימים למרק אכילה שבמעי' [יומא ד:]: וא"כ נגעל ונטבל מרע"ה באש שבעין ולא כפי הנוגע טבילה והיינו דא"ל דטביל בנורא לא קאי אהקב"ה אלא מרע"ה כבר נטבל בנורא מעיקרא ולא תימא כלל ושם ביארתי (*). והתוס' הקשו תיפוק ל' הכהן אסור

(*) זה ליק של מרן בפנקס טשנר תקס"א דפ"ק פ' תרומה. שאל ההוא מינא אלוקים כהן הוא דכתיב ויקחו לי תרומה כי קבר למרע"ה במאי טביל, וא"ל בנורא ומי מדד בשעלו מים איך באש דכתיב אשר לא יבוא באש תעבירו במים. כבר יושבו ע"ז בכמה אנפין בע"ה וכעת נאמר בקיצור כך. דצדיקים אינם מוטמאים להיות נופם מטהר ומקודש, אמנם בטה יוכה את ארצו כ"כ בתכלית הטהרה שיחשב לטהור לגבי הקב"ה והנה ב' מידות יש לתיה האחד מרת הענוה לכן נמשלה תורה למים אשר ע"י יכול הוא לזכך נופו, ומים אם כי מרע"ה היה אבי כל הענווים מים היינו מכל האדם אשר ע"פ האדמה אבל לגבי מה שצריך לפני הבורא ית"ש עדיין לא הכפיק, ומשנ"ה העיר הקרא מי מדרד בשעלו מים פ"י מי הוא האדם אשר ירד לתכלית הענוות הנמשלה למים, והטעם כי לא יגיע אדם אל תכליתה אא"כ יכיר הבורא ית"ש בתכלית הידיעה ויכנע לפניו, כפיהו וזה לא ישיג אדם שהרי אפי' מרע"ה לא השיג שער נון שבבניה, נמצא כי במים לא עלתה לו טבילה למרע"ה, לא שהקב"ה יטביל אלא המין שאל בטה טביל משה כלומר במה סילק טומאתו ממנו באופן שיכול ורשאי הכהן לטמאות לו, אי ע"י מרת מי הענוה שבו, מים לגבי הקב"ה לא כלום הוא דכתיב מי מדרד בשעלו מים. אמנם כן יש מרה אחרת והיא מרת אש הלא כבר דברנו באש אורייתא הוא דקא סיתת ל' והיינו שיגבה לבו בדרכי ה' להרוך רשעים תחתיו ולמסור נפשו על תורת ה' וזה ה' נ"כ למרע"ה אשר מסר נפשו על תורת ה' וע"י השיג יותר ממה שהשיג בענוותנותו, כי סתל על כבוד עצמו ברוב ענוותנותו, ולא נשא פנים במה שנוגע לתורה, וע"ז כתיב אשר לא יבוא באש תעבירו במים וטבר, מה שא"ל לו וזלת ההנעה היינו במה שנוגע לשל עצמו משא"כ מה שנוגע בכבוד שמים לא, וע"ז וטבר מעיקרא. עכ"ל שם.